WOMANITYLEAP

Опремање омладинских радника за неговање компетенција вишеструке интелигенције код младих жена за лидерство и спремност за каријеру у ери доминације вештачке интелигенције

ПРЕМОШЋАВАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА И ТАЛЕНАТА МЛАДИХ ЖЕНА И ЗАХТЕВА ТРЖИШТА РАДА НАЦИОНАЛНИ ИЗВЕШТАЈ: СРБИЈА

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

САДРЖАЈ

О ПРОЈЕКТУ 2
О КОНЦЕПТУ ВИШЕСТРУКЕ ИНТЕЛЕГЕНЦИЈЕ 3
УВОД У СПРОВЕДЕНЕ АКТИВНОСТИ 4
НАЦИОНАЛНИ КОНТЕКСТ 5
ДОПРИНОС СТРУКТУРИРАНИХ ИНТЕРВЈУА 7
ДОПРИНОС СЕДНИЦЕ НАЦИОНАЛНЕ РАДНЕ ГРУПЕ 10
ПРЕДЛОЖЕНЕ ИЗМЕНЕ ОКВИРА КОМПЕТЕНЦИЈА МИ НА ОСНОВУ ДОПРИНОСА 12
ЗАКЉУЧЦИ 13

womanityleap је изграђен око једне практичне мисије: омладински радници добијају боље алате за препознавање различитих снага, а младе жене добијају јасније, сигурније путеве од талента до вештина и могућности.

О ПРОЈЕКТУ

WomanityLEAP је 24-месечни Еразмус+ пројекат који подржава омладинске раднике да негују сваку врсту талената засновану на иновативном концепту вишеструке интелигенције и да помогне младим женама (16–29 година) да израсту у самоуверене, способне лидерке са стварним могућностима у променљивом свету обликованом вештачком интелигенцијом. Води га 6 партнерских организација које се налазе у Бугарској, Белгији, Шпанији, Кипру, Летонији и Србији.

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

О КОНЦЕПТУ ВИШЕСТРУКЕ ИНТЕЛЕГЕНЦИЈЕ (ВИ)

Зашто вишеструке интелигенције?

Вештачка интелигенција и аутоматизација мењају послове и захтеве за вештинама

Људске снаге постају вредније: креативност, просуђивање, емпатија, сарадња, лидерство

Многе младе жене се и даље суочавају са препрекама (самопоуздање, стереотипи, приступ и ограничена изложеност каријери)

Омладинским радницима је потребан практичан оквир за праведно препознавање предности и њихово претварање у прилике

Традиционални објектив:

Модерно образовање је под великим утицајем скале интелигенције и уских мера „паметности“

Ово је обликовало тестирање, оцењивање и оно што друштво награђује

Снаге које се не уклапају у мерење IQ-а често су остајале невидљиве: креативне, емоционалне, лидерске и практичне способности

Концепт ВИ:

МИ преобликује интелигенцију као вишеструке капацитете, а не као један резултат

Свако има јединствен профил снага које се могу развити

WomanityLEAP ово претвара у алат за рад са младима за вођење, самопоуздање и усмеравање каријере

питање није да ли сам интелигентан, већ које интелигенције могу да развијем и применим.

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

УВОД У СПРОВЕДЕНЕ АКТИВНОСТИ

У Србији је спроведено неколико активности у оквиру Радног пакета 2, Активности 1, ради прикупљања квалитативних података о компетенцијама потребним младим женама на тржишту рада вођеном вештачком интелигенцијом.

Структурирани интервјуи су спроведени са омладинским радницима и младим женама различитих образовних и професионалних профила. Циљ ових интервјуа био је да се истраже перцепције кључних компетенција, препрека за запошљавање и могућности које стварају технолошке промене.

Поред тога, организована су два састанка националне радне групе путем интернета како би се о овој теми разговарало са стручњацима који раде са младима.

- Први састанак: 28. јануар 2026.
- Други састанак: 26. фебруар 2026.

Национална радна група се састојала од 10 учесника из три града у Србији: Пожаревца (5 учесника), Јагодине (4 учесника) и Београда (1 учесник). Међу учесницима су били омладински радници, стручњаци из организација цивилног друштва и појединци са искуством у раду са младима и рањивим групама.

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

НАЦИОНАЛНИ КОНТЕКСТ

Младе жене у Србији суочавају се са бројним структурним, друштвеним и културним изазовима који утичу на њихово учешће у образовању, запошљавању и професионалном развоју. Ови изазови су посебно видљиви током преласка из образовања на тржиште рада.

Неколико контекстуалних фактора утиче на могућности које су доступне младим женама:

- Традиционалне родне улоге и даље утичу на образовне и каријерне изборе, посебно у техничким и лидерским областима
- жене су и даље недовољно заступљене у одређеним секторима као што су технологија, инжењерство и предузетништво
- Младе жене из рањивих средина често се суочавају са додатним препрекама као што су ограничен приступ ресурсима, нестабилно породично окружење или смањен приступ професионалним мрежама
- друштвена очекивања везана за породичне обавезе и бригу о другима могу утицати на каријерне одлуке и професионалне могућности
- Младе жене могу имати нижи ниво самопоуздања када уђу у конкурентно професионално окружење

Истовремено, Србија доживљава значајну технолошку и дигиталну трансформацију. Појављују се нови сектори везани за дигиталне технологије, вештачку интелигенцију и иновације и стварају нове могућности за запошљавање.

У овом контексту, све је важније подржати младе жене у развоју широког спектра компетенција које комбинују дигиталне вештине са људски усмереним способностима као што су комуникација, креативност, прилагодљивост и емоционална интелигенција.

Омладински рад, неформално образовање и менторски програми играју важну улогу у подршци младим женама у препознавању својих способности и изградњи самопоуздања за будући професионални ангажман.

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

УНОС ЗА СТРУКТУРИРАНЕ ИНТЕРВЈУЕ

У Србији је спроведено пет структурираних интервјуа са омладинским радницима и младим женама како би се истражила перцепција компетенција потребних младим женама да би успеле на тржишту рада вођеном вештачком интелигенцијом.

Интервјуи су обухватили стручњаке са искуством у раду са младима и системима социјалне заштите, као и младе жене различитих образовних и професионалних профила. Циљ интервјуа је био да се идентификују уочене препреке, могућности и компетенције релевантне за будуће тржиште рада.

1. *Закључци омладинских радника*

Омладински радници су нагласили да се младе жене, посебно оне из рањивих средина, често суочавају са сложеним препрекама везаним за породичне околности, финансијску нестабилност и психолошки изазови. Многе младе жене које су искусиле институционалну бригу, породичну нестабилност или су биле изложене насиљу боре се са проблемима самопоуздања, поверења и емоционалне сигурности.

Према речима интервјуисаних омладинских радника, један од најзначајнијих изазова је развој самопоуздања и личне агенције. Многе младе жене су интернализовале негативна очекивања у вези са својим способностима и каријерним могућностима. Као резултат тога, интервенције у омладинском раду често се фокусирају на изградњу самопоуздања, самосвести и отпорности.

Комуникацијске вештине и емоционална интелигенција су такође идентификоване као кључне компетенције. Омладински радници су нагласили да је способност јасног изражавања идеја, управљања међуљудским односима и конструктивног решавања сукоба неопходна за успех како у професионалном, тако и у друштвеном окружењу.

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

Штавише, омладински радници су истакли растући значај дигиталних компетенција. Међутим, нагласили су да дигиталну писменост не треба схватити само као техничко знање, већ и као способност критичког вредновања информација, одговорног коришћења дигиталних алата и прилагођавања новим технологијама као што је вештачка интелигенција.

Коначно, интервјуи су потврдили да ће компетенције усмерене на човека, као што су емпатија, креативност и сарадња, остати веома вредне чак и на тржиштима рада вођеним технологијом, јер је ове компетенције тешко реплицирати путем аутоматизације или вештачке интелигенције.

2. *Закључци младих жена*

Интервјуи са младим женама пружили су увид у то како саме младе жене доживљавају своје способности и могућности на брзо променљивом тржишту рада.

Једна од интервјуисаних учесница била је ученица средње школе која се спремала за универзитетске студије хуманистичких и друштвених наука. Она је као своје најјаче особине истакла компетенције везане за емпатију, комуникацију и креативност. Међутим, такође је изразила перцепцију да образовни системи често дају приоритет аналитичким и техничким компетенцијама, док потцењују емоционалну интелигенцију и међуљудске способности.

Још једна испитаница, универзитетска студенткиња у области информационих технологија, истакла је компетенције попут аналитичког размишљања, решавања проблема и континуираног учења као неопходне за успех у технолошком сектору. Нагласила је да ИТ сектор нуди значајне могућности запошљавања, али и захтева стално прилагођавање технолошким променама.

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

Упркос позитивним каријерним изгледима повезаним са дигиталним секторима, испитаница је такође приметила да родни стереотипи и даље постоје у техничким окружењима, где жене понекад осећају да треба да покажу своју компетентност више него њихови мушки вршњаци.

Оба испитаника су изразила оптимизам у погледу могућности које ствара технолошки развој, истовремено препознајући потребу за континуираним развојем вештина и прилагодљивошћу.

3. Кључни увиди из интервјуа

У свим интервјуима, три главне групе компетенција су се показале као посебно важне:

Личне компетенције

- самопоуздање
- отпорност
- емоционална регулација
- мотивација и самосвест

Релационе компетенције

- комуникација
- тимски рад
- емпатија
- решавање сукоба

Примењене компетенције

- дигитална писменост
- критичко размишљање
- креативност
- прилагодљивост

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

Интервјуи су такође истакли да многе компетенције важне за успех на савременим тржиштима рада нису довољно признате од стране формалних образовних система. Овај налаз подржава потребу за оквирима компетенција који препознају вишеструке облике интелигенције и различите скупове вештина.

ДОПРИНОСИ СЕДНИЦЕ НАЦИОНАЛНЕ РАДНЕ ГРУПЕ

Као део пројектних активности, у Србији су организоване две онлајн сесије националних радних група.

Сесије су одржане на:

- 28. јануар 2026.
- 26. фебруар 2026.

Национална радна група је обухватала 10 учесника из три града у Србији:

- Пожаревац (5 учесника)
- Јагодина (4 учесника)
- Београд (1 учесник)

Учесници су били омладински радници, представници организација цивилног друштва и стручњаци са искуством у раду са младима и рањивим групама.

Сесије радних група фокусирале су се на дискусију о компетенцијама неопходним младим женама да би успеле на тржишту рада вођеном вештачком интелигенцијом и идентификовање изазова са којима се младе жене суочавају у развоју ових компетенција.

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

Кључне тачке дискусије

Учеснице су истакле да младе жене често наилазе на препреке везане за:

- **ограничен приступ каријерном вођењу**
- **недостатак самопоуздања у обављању лидерских улога**
- **упорни родни стереотипи у одређеним професионалним секторима**
- **недовољно признавање меких вештина унутар образовних система**

Учесници су такође нагласили да се традиционални образовни приступи углавном фокусирају на академско знање, док се компетенцијама попут емоционалне интелигенције, креативности и сарадње посвећује мање пажње.

Дискусија је такође била посвећена растућем утицају вештачке интелигенције и дигиталних технологија на тржишту рада. Учесници су се сложили да ће дигиталне компетенције постајати све важније, али су нагласили да технолошке вештине морају бити допуњене компетенцијама усмереним на човека.

Још једна важна тема о којој се разговарало током сесија била је улога омладинског рада и неформалног образовања у подршци младим женама. Учесници су истакли да програми омладинског рада могу играти кључну улогу у развоју самопоуздања, лидерских вештина и практичних компетенција које се не развијају увек кроз формално образовање.

Идентификовани приоритети компетенција

Учесници радне групе идентификовали су неколико компетенција којима би требало дати приоритет у будућим образовним и омладинским иницијативама:

- **прилагодљивост и континуирано учење**
- **дигитална писменост и одговорно коришћење технологије**
- **комуникацијске и сарадничке вештине**
- **креативност и иновативно размишљање**
- **емоционална интелигенција и отпорност**

Учесници су такође нагласили да оквири компетенција, као што је оквир вишеструке интелигенције (МИ), могу пружити корисну структуру за препознавање различитих облика талента и потенцијала међу младим женама.

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

ПРЕДЛОЖЕНЕ ИЗМЕНЕ У ОКВИРУ КОМПЕТЕНЦИЈА ВИ НА ОСНОВУ УЛАЗНИХ ПОДАТАКА

На основу прикупљених података, идентификовано је неколико предлога за побољшање оквира компетенција вишеструке интелигенције.

Прво, оквир би требало експлицитније да укључи емоционалну интелигенцију и психолошку отпорност као кључне компетенције, посебно за младе људе који се суочавају са друштвеним и економским изазовима.

Друго, дигиталне компетенције треба проширити изван техничког знања како би обухватиле критичку дигиталну писменост, одговорно коришћење технологије и прилагодљивост новим технолошким алатима.

Треће, треба нагласити комуникацијске и сарадничке вештине, јер се модерна радна места све више ослањају на тимски рад и интердисциплинарну сарадњу.

Коначно, оквир би требало да препозна различите облике интелигенције и талента, осигуравајући да се креативност, емпатија и социјално разумевање вреднују заједно са аналитичким и техничким способностима.

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

ЗАКЉУЧЦИ

Резултати истраживања из Србије истичу важност холистичког приступа развоју компетенција младих жена. Иако су дигиталне и технолошке вештине све неопходније, компетенције усмерене на човека остају подједнако важне.

Образовни системи, омладинске организације и политичке иницијативе требало би да подрже развој широког спектра компетенција, укључујући емоционалну интелигенцију, креативност, отпорност и критичко размишљање.

Оснаживање младих жена да препознају и развију своје разноврсне способности ојачаће њихово учешће на тржишту рада и допринеће инклузивнијим и иновативнијим друштвима.

Прикупљени подаци у Србији снажно подржавају употребу оквира компетенција који препознаје различите облике интелигенције и талента. Међутим, оквир би требало даље да ојача компетенције везане за емоционалну интелигенцију, прилагодљивост, креативност и дигиталну свест како би се боље одразиле потребе младих жена на брзо променљивом тржишту рада.

Такав приступ би помогао младим женама да препознају своје снаге, изграде самопоуздање у своје способности и припреме се за смислено учешће у будућим професионалним окружењима.

Sufinansira Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066

WOMANITYLEAP

ПРЕМОШЋАВАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА И ТАЛЕНАТА МЛАДИХ ЖЕНА И ЗАХТЕВА ТРЖИШТА РАДА НАЦИОНАЛНИ ИЗВЕШТАЈ: СРБИЈА

www.womanityleap.com

WomanityLeap

@womanityleap

Sufinansira
Evropska unija

Финансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.
Број пројекта: 2025-1-BG01-KA220-YOU-000352066